

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: U 73/2018 vp, UJ 5/2019 vp Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskevat ehdotukset

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista vuosille 2021-2027 koskevista ehdotuksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

EU:n monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan ehdotuksen käsittely on edelleen kesken. Suomi antoi puheenjohtajakaudellaan uudistetun ns. neuvottelulaatikon rahoituskehyskautta koskevasta paketista. Koska rahoituskehystä koskevalla päätöksellä on hyvin keskeinen merkitys yhteisessä maatalouspolitiikassa ja osa maatalouspolitiikan sisältökysymyksistä on sisällytetty neuvottelulaatikkoon, on todennäköistä, että YMP:n uudistuksen lopullisesta sisällöstä voidaan päättää vasta, kun ratkaisu tulevasta rahoituskehyksestä on tehty.

Euroopan parlamentti on aloittanut uudistuksen käsittelyn maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa (AGRI). Valiokunta äänesti mietinnöistä keväällä 2019. Euroopan parlamentti ei saavuttanut mietinnöistä ensimmäisen käsittelyn kantaansa vaalikaudella 2014-2019, vaan parlamentin kannan viimeistely jäi toukokuun lopussa 2019 valitulle uudelle parlamentille. Myös uudessa parlamentissa vastuuvaliokuntana on maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta, kuitenkin monelta osin yhdessä ympäristövaliokunnan kanssa. Euroopan parlamentin kannan valmistelu jatkuu keväällä 2020 ja käsitellään täysistunnossa todennäköisesti vasta syyskaudella.

MTK:n kannat maatalouspolitiikan uudistukseen liittyen ovat pääosin yhteneväisiä Suomen virallisten kantojen kanssa. Lopullista kantaa maatalousuudistukseen ei voida kuitenkaan ottaa, ennen kuin päätökset monivuotisesta rahoituskehyksestä on tehty ja Euroopan parlamentti on muodostanut kantansa.

”Tosiasiallinen viljelijä” –määritelmän osalta on ehdotettu vapaaehtoisen soveltamisen säilyttämistä sekä jäsenvaltioiden mahdollisuutta itse määritellä tosiasiallisen viljelijän kriteerit. ”Pysyvä nurmi” –määritelmän osalta on säilytetty Omnibus-asetuksen mukainen lähestymistapa, kuitenkin niin, että jäsenvaltiot voisivat ottaa huomioon pysyvän nurmen määritelmässä kynnön lisäksi myös muokkauksen nurmivuosien laskennan katkaisijana. ”Tukikelpoisen hehtaarin” osalta on ehdotettu, että jäsenvaltio voisi päättää jättää tukikelpoisuuden ulkopuolelle uudet maatalousalat, joiden perustamisesta aiheutuu kielteisiä vaikutuksia ympäristölle tai ilmastolle. MTK:n mielestä nämä ehdotukset ovat kannatettavia.

MTK kannattaa lämpimästi sitä, että ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista poistettaisiin eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat vaatimukset. Koska muun EU-lainsäädännön perusteella viljelijöiden on edelleen noudatettava näitä vaatimuksia, poisto ei aiheuta vaaraa eläinten jäljitettävyydelle eikä elintarviketurvallisuudelle. Nämä vaatimukset ovat myös eläinperusteisten tukien ehtona, ja niiden noudattaminen tarkastetaan siten myös tukivalvontojen yhteydessä. Näin ollen näiden vaatimusten poistaminen ehdollisuudesta yksinkertaistaisi tukijärjestelmää. Tämä olisi erittäin tärkeä ja tervetullut muutos kotieläintuottajille ja vähentäisi merkittävästi esim. korvamerkkipuutteiden seuraamuksia ja sanktioita.

Suomen puheenjohtajakaudella on tehty ehdotus siitä, että jäsenvaltion olisi käytettävä vähintään tietty prosenttiosuus tai kiinteä määrä I ja II pilarin yhteenlasketuista varoista ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden rahoittamiseen. MTK kannattaa tätä ehdotusta, koska se lisäisi huomattavasti kansallista joustovaraa CAP-strategian valmistelussa. Tässä yhteydessä on tärkeä myös varmistaa, että ainakin osa luonnonhaittakorvauksesta voidaan lukea ympäristötoimenpiteeksi kuten kuluvalle kaudella.

MTK:n mielestä ehdotus siitä, että ehdollisuuden seuraamusta ei määrätä, jos laiminlyönnillä ei ole lainkaan vaikutusta tai sillä on vain vähäinen vaikutus kyseisen tavoitteen saavuttamiseen, on tarkoituksenmukainen ja erittäin kannatettava. Tämä vähentäisi myös merkittävästi viljelijöihin kohdistuvaa sanktiouhkaa.

Huolensa MTK haluaa vielä esittää yleisesti neljästä tärkeästä asiasta.

Uudistuksesta on viljelijän näkökulmasta vaikea löytää maatalouspolitiikan yksinkertaistamista lähinnä tukioikeuksien poistamista ja tiettyjä valvontajärjestelmään mahdollisesti tulevia muutoksia lukuun ottamatta. On myös vaikea nähdä uudistuksen vaikutuksia maatalouden kilpailukykyyn parantumiseen. Viljelijän näkökulmasta merkittävintä kuitenkin on, että maatalouspolitiikan vaatimustaso ja komission esittämä rahoitus eivät ole tasapainossa. Viljelijöiltä tullaan jatkossa vaatimaan selvästi aiempaa enemmän, mutta samalla yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusta ollaan leikkaamassa merkittävästi. Tämä muutos koskee erityisesti peltoviljelyä.

Viimeisenä esitämme huolen nuorten viljelijöiden saamisesta alalle. Tältä osin uudistus avaa uusia ja kannatettavia mahdollisuuksia esimerkiksi edistämään vanhan sukupolven luopumista tai ohjaamaan lopettavien tilojen resursseja jatkaville viljelijöille. Luken viime viikolla julkaiseman tilaston perusteella yli 65 vuotiaat viljelijät ovat ainoa lukumääräisesti kasvava viljelijäryhmä ja kehityksen jatkuessa viime vuosien linjalla, meillä uuden ohjelmakauden toimeenpanovaiheessa enemmän yli 70 -vuotiaita kuin alle 35 -vuotiaita viljelijöitä.

Maaseudun kehittämisen osalta komission esittämät sisältömuutokset ovat suoria tukia vähäisemmät. Ympäristö- ja eläinten hyvinvointikorvaus on tärkeää säilyttää osana maaseudun kehittämisen toimenpidekokonaisuutta, koska niillä on merkittävä vaikutus ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Korvausten tason määrittämisessä tulisi kuitenkin nykyistä enemmän huomioida EU -lainsäädäntö kansallisen lainsäädännön sijaan. MTK:n mielestä tulisi sallia korvaustason laskentaa EU:n lainsäädännön perusteella myös siinä tapauksessa, että kansallisen lainsäädännön vaatimukset ylittävät EU-säädösten tasoa.

Lisäksi tulisi mahdollistaa myös korvausten maksamisen toimenpiteiden hyötyjen/tulosten perusteella.

Helsingissä 13.3.2020

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
Maatalousjohtaja